

**KONFERENSSI LIITTYMISESTÄ
EUROOPAN UNIONIIN
– ALBANIA –**

**Bryssel, 10. heinäkuuta 2026
(OR. en)**

AD 47/26

LIMITE

CONF-ALB 9

LIITTYMISTÄ KOSKEVA ASIAKIRJA

Asia: EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA
– Luku 26: Koulutus ja kulttuuri

LIITTYMISNEUVOTTELUT

Albania

EU:N YHTEINEN KANTA

(Albanian toimittamien lisätietojen perusteella)

Temaattinen kokonaisuus 3: Neuvotteluluku 26:

Koulutus ja kulttuuri

EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN KANTA

Tämä Euroopan unionin kanta on muodostettu Albanian liittymiskonferenssia koskevan Euroopan unionin yleisen kannan (AD 5/22 CONF-ALB 2) perusteella ja erityisesti seuraavia liittymiskonferenssissa hyväksyttyjä neuvotteluperiaatteita noudattaen:

- Albanian tai EU:n jostakin neuvotteluluvusta aiemmin esittämä näkemys ei vaikuta muista luvuista mahdollisesti muodostettavaan kantaan;
- neuvottelujen kuluessa eri luvuista aikaansaatuja sopimuksia, edes osittaisia sopimuksia, ei voida katsoa lopullisiksi ennen kuin kaikista luvuista on päästy kokonaisratkaisuun;
- sekä neuvottelukehyksen 2, 3, 5, 10, 14, 16, 23, 26, 31, 38, 39, 45, 46, 47 ja 48 kohdassa esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

EU kannustaa Albaniaa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännöstöön sekä sen tehokasta täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa ja yleensäkin kehittämään jo ennen liittymistä politiikkoja ja välineitä, jotka vastaavat mahdollisimman tarkasti EU:n politiikkoja ja välineitä.

EU panee merkille, että Albania hyväksyy kannoissaan AD 2/25 CONF-ALB 2 REV 1 ja AD 42/26 CONF-ALB 4 lukua 26 koskevan EU:n säännösten sellaisena kuin se oli voimassa 1. toukokuuta 2026 ja ilmoittaa voivansa panna sen täytäntöön siihen päivään mennessä, jona se liittyy Euroopan unioniin.

EU toteaa, että Albania on edistynyt lainsäädäntönsä mukauttamisessa koulutusta ja kulttuuria koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille Albanian edistymisen ja kehottaa maata edistymään konkreettisesti Erasmus+ohjelman hallinnointiin tarvittavien rakenteiden perustamisessa.

EU odottaa, että Albania toteuttaa lisätoimia osoittaakseen koulutukseen sen tavoitteita ja päämääriä vastaavat määrärahat. Näin ollen EU kehottaa Albaniaa lisäämään julkisia koulutusmenojaan kuroakseen umpeen eron EU:n keskimääräisiin menoihin.

EU toteaa, että Albania on toteuttanut lisätoimia edistääkseen eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen avoimuutta lisäävien välineiden käyttöä sekä osaamisperusteista koulutusta ja digitaitoja. EU kehottaa Albaniaa jatkamaan opiskelijoiden perustaitojen mitattavissa olevaa parantamista EU:n tavoitteiden mukaisesti. EU kannustaa Albaniaa toteuttamaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan osallistava koulutus, myös vähemmistöryhmiin kuuluville henkilöille.

EU panee myös merkille Albanian toimittamat tiedot koulutukseen liittyvistä oikeuksista, jotka perustuvat sen kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevaan lakiin ja siihen liittyvään sekundaarilainsäädäntöön sekä kansalliseen koulutusstrategiaan 2021–2026, ja on tyytyväinen pyrkimykseen toteuttaa täysimääräinen täytäntöönpano¹. EU kannustaa Albaniaa ottamaan edelleen huomioon 22. toukokuuta 2018 annetun neuvoston suosituksen². EU palauttaa mieliin, että yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisen mukaisesti kaiken tasoisessa ja kaiken tyyppisessä koulutuksessa olisi vahvistettava sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja lujitettava myönteistä ja osallistavaa eurooppalaista yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka täydentää paikallista, alueellista ja kansallista identiteettiä ja edistää suvaitsevia ja demokraattisia asenteita. EU panee merkille Albanian sitoumuksen parantaa edelleen oppikirjojen laatua ja saatavuutta kaikilla tunnustetuilla vähemmistökielillä.

Korkeakoulutuksen alalla EU odottaa, että Albania panee täysin täytäntöön Bolognan prosessin keskeiset sitoumukset ja noudattaa Tiranan julkilausumaa korkea-asteen koulutusta koskevan toimintasuunnitelmansa mukaisesti.

¹ Asiaa tarkastellaan perusasioiden temaattisen kokonaisuuden 1 yhteydessä vähemmistökielten opetuksen osalta.

² Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2018, yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä (2018/C 195/01).

Se korostaa, että Albanian on edistyttävä eurooppalaisen koulutusalueen tavoitteiden saavuttamisessa ja että sen on rakennettava asteittain seurantajärjestelmä, jolla tavoitteiden saavuttamista voidaan seurata luotettavasti.

EU pani myös tyytyväisenä merkille edistymisen ammatillista koulutusta koskevan lain täysimääräisessä täytäntöönpanossa, koska Albania oli vahvistanut asiaankuuluvaa sekundaarilainsäädäntöä ammatillisen koulutuksen tarjoajien akkreditointistandardeista, -kriteereistä ja -menettelyistä laadunvarmistusprosessien ja -mekanismien tukemiseksi elinikäisen oppimisen näkökulmasta.

EU panee merkille kansallisen työvoima- ja osaamisviraston sekä ammatillisesta koulutuksesta ja pätevyyksistä vastaavan viraston vahvistetut valmiudet. Samalla se korostaa, että Albanian on varmistettava riittävät resurssit ammatillisen koulutusjärjestelmän optimoimiseksi työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti, mukaan lukien valmiuksien kehittäminen ja ammatillisen koulutuksen opettajien määrän ja laadun lisääminen. EU korostaa myös tarvetta edistää ja kehittää aikuiskoulutusmahdollisuuksia ja pyrkiä noudattamaan EU:n yleistavoitetta, jonka mukaan vähintään 60 prosenttia aikuisista (25–64-vuotiaista) osallistuu koulutukseen vuosittain vuoteen 2030 mennessä, sekä varmistaa tätä indikaattoria koskevien tietojen keruu. EU kehottaa Albaniaa lujittamaan entisestään oppisopimusjärjestelmiä ja edistämään sitoutumista oppisopimuskoulutukseen ja työssäoppimiseen eurooppalaisen oppisopimusyhteenliittymän puitteissa kehittämällä ja laajentamalla kansallisten ja alueellisten organisaatioiden jäsenyyttä sitoumusten avulla. Tältä osin EU korostaa, että työnantajien on tärkeää osallistua jäsennellysti ammatillisen koulutuksen kehittämiseen Albaniassa.

EU toteaa, että Albania on osittain mukauttanut lainsäädäntönsä **nuorisoa** koskevaan EU:n säännöstöön. Se kehottaa Albaniaa pitämään jatkossakin ensisijaisina nuorisotyötä ja nuorison osallistumista ja sitoutumaan edelleen eurooppalaisen nuorisotyön agendan keskeisiin tavoitteisiin. EU pani merkille Albanian pyrkimykset tukea nuorten digitaalista lukutaitoa.

EU pitää myönteisenä Albanian jatkuvaa hyvää edistymistä urheilun alalla ja kehottaa sitä jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista urheilua koskevaan EU:n säännöstöön. EU panee merkille Albanian edistymisen lainsäädäntönsä mukauttamisessa kulttuuria koskevaan EU:n säännöstöön ja korostaa kulttuuriperinnön suojelun merkitystä.

EU panee merkille, että edellä mainitun lainsäädännön hyväksyminen täyttää asiakirjassa AD 6/25 CONF-ALB 6 esitetyn päättämisedellytyksen vaatimukset.

EU kannustaa Albaniaa tehostamaan korruption torjuntaa koskevia toimiaan koulutuksen ja kulttuurin aloilla. EU kehottaa Albaniaa varmistamaan edelleen, että lahjomattomuutta koskevat suojatoimet keskeisissä koulutusvirastoissa koulunjohtajien valitsemiseksi ja nimittämiseksi ansioiden perusteella ilman poliittista vaikutusvaltaa pannaan täytäntöön.

* * *

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen EU toteaa, että tässä vaiheessa tämä luku ei edellytä lisäneuvotteluja.

Koko neuvottelujen ajan seurataan, missä määrin kansallinen lainsäädäntö on mukautettu EU:n säännöstöön ja miten säännösten täytäntöönpanossa on edetty. EU korostaa kiinnittävänsä erityistä huomiota kaikkien edellä mainittujen seikkojen seurantaan sen varmistamiseksi, että Albanialla on hallinnolliset valmiudet, että sen lainsäädäntö on täysin yhdenmukainen, ja että sillä on valmiudet varmistaa unionin säännösten täytäntöönpano ja sen noudattamisen valvonta tämän luvun alalla. Erityisesti on otettava huomioon tämän luvun yhteydet muihin neuvottelulukuihin. Lopullinen arvio Albanian lainsäädännön yhdenmukaisuudesta EU:n säännösten kanssa ja sen valmiudesta panna säännöstö täytäntöön voidaan tehdä vasta neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa. Kaikkien niiden tietojen lisäksi, joita EU saattaa vaatia tätä lukua koskevia neuvotteluja varten ja jotka on toimitettava konferenssille, EU kehottaa Albaniaa toimittamaan vakautus- ja assosiaationeuvostolle säännöllisesti yksityiskohtaisia kirjallisia tietoja siitä, miten EU:n säännösten täytäntöönpanossa ja Albanian hallinnollisten valmiuksien vahvistamisessa on edetty.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen EU saattaa palata tähän lukuun myöhemmin.

Lisäksi EU muistuttaa, että 1. toukokuuta 2026 ja neuvottelujen päättymisen välillä saatetaan hyväksyä uutta säännöstöä.

